

“ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ОРЧИН: ТОГТВОРТОЙ БАЙДАЛ” ОЛОН УЛСЫН БАГА ХУРАЛ

Завиер Форнерис

Улаанбаатар хот
2019.10

Investment Reform Map for Mongolia

A Foundation for a new Investment
Policy & Promotion Strategy

Mongolia Investment Policy and Agriculture
Investment Promotion (IRAIP) Project

Final Report
June 2018

IN PARTNERSHIP WITH

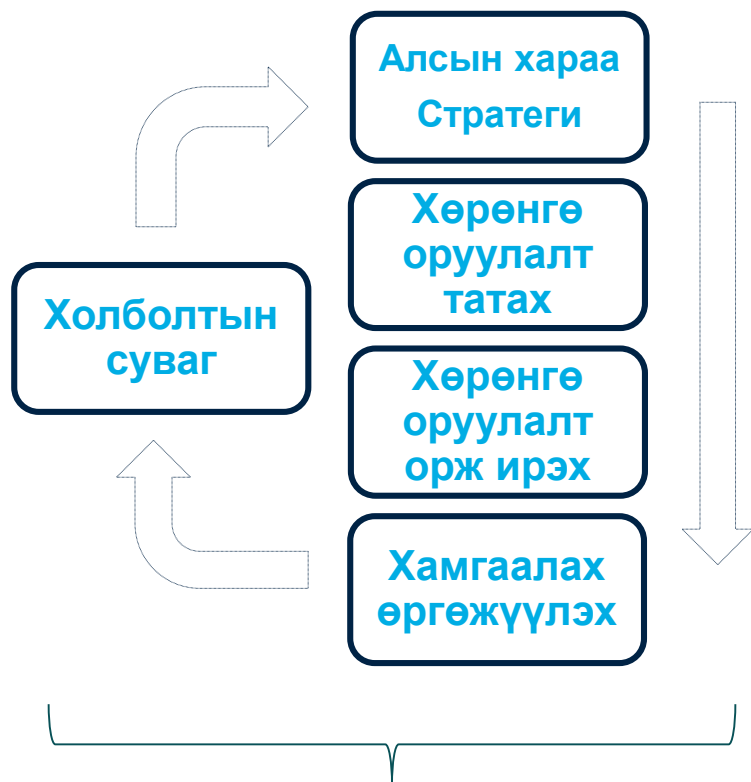
МОНГОЛ УЛСЫН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ОРЧНЫ ШИНЭЧЛЭЛИЙН ЗУРАГЛАЛ (ХОШЗ): ГОЛ ЗӨВЛӨМЖҮҮД

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ОРЧНЫ ШИНЭЧЛЭЛИЙН ЗУРАГЛАЛ (ХОШЗ)-ЫГ БОЛОВСРУУЛАХ ДАРААЛАЛ

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН АМЬДРАЛЫН МӨЧЛӨГ БА ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТӨРӨЛ

Хөрөнгө оруулалтын амьдралын мөчлөг

Хөрөнгө оруулалт нь дан ганц мөнгөн урсгал бус харин харилцаа юм

ГШХО-ын төрөл

Байгалийн нөөц баялаг эрэлхийлсэн Тухайн улсын байгалийн нөөц баялагийг олборлох

Зах зээл эрэлхийлсэн Дотоодын зах зээлд нэвтрэх боломж

Стратегийн хөрөнгө эрэлхийлсэн Өрсөлдөх чадвар өндөртэй компаниудыг худалдаж авах замаар чадавхиа нэмэгдүүлэх

Үр ашиг эрэлхийлсэн Олон улсын үйлдвэрлэлийн сүлжээнд зардлаа хэмнэх

Орж ирж буй ХО-ын төрлөөс хамаарч эдийн засагт үзүүлэх үр нөлөө харилцан адилгүй байх ба тэдгээрт чиглэсэн тусгайлсан бодлоготой байхыг шаарддаг

БАЙГАЛИЙН БАЯЛАГ ЭРЭЛХИЙЛСЭН ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫН ТӨРӨЛ ДАВАМГАЙЛЖ БАЙНА

МУ-ын ГШХО-ын төрөл (хувиар; 2012-2016)

■ Байгалийн баялаг эрэлхийлсэн ■ Зах зээл эрэлхийлсэн ■ Стратегийн хөрөнгө эрэлхийлсэн

Монгол Улс эдийн засгийн дараагийн үе шатанд гарахын тулд үр ашиг эрэлхийлсэн ГШХО-ыг татах нь зүйтэй

ГШХО-ЫН АЛСЫН ХАРАА: ХОЁР ТУЛГУУРТ АРГАЧЛАЛ

ГШХО-ын Алсын хараа ба Стратеги

Тулгуур чиглэл 1:

Олборлох салбарын ГШХО-ын үр өгөөжийг нэмэгдүүлэх

- Олборлох салбарт ГШХО-ыг үргэлжлүүлэн татах
- Дотоодын нэмүү өртөг (ДНӨ) болон холболтын сувгийг нэмэгдүүлэх
- Эдийн засгийн хувьд үр ашигтай, боловсруулах чиглэлийн тодорхой бүтээгдэхүүн, үйл ажиллагааны нөөц боломжийг судлах

Тулгуур чиглэл 2:

Бусад салбарт ГШХО татах замаар эдийн засгийн төрөлжилтийг дэмжих

ДБГ-ийн ХАА-н салбарын өрсөлдөх чадварын судалгаагаар дараах нөөц боломжийг олж тогтоосон:

- Малын мах боловсруулах
- Сүү, сүүн бүтээгдэхүүн
- Ноолууран эцсийн бүтээгдэхүүн
- Махны чиглэлийн эрчимжсэн фермерийн аж ахуй
- Сүүний чиглэлийн эрчимжсэн фермерийн аж ахуй

Боломжит бусад салбарууд:

- Цахим худалдаа
- Аялал жуулчлал

АЛСЫН ХАРАА БА СТРАТЕГИ

Шинэчлэлийн ажлууд	Хэрэгжих хугацаа
1. Олборлох салбарын ГШХО-ын өгөөжийг нэмэгдүүлэх, бусад салбарт ГШХО-ыг татахад чиглэсэн хөрөнгө оруулалтын шинэ бодлого/стратегийг боловсруулах.	Урт хугацаанд чиглэсэн богино хугацааны шийдвэр
2. Олборлох салбарын холболтын сувгийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн стратегийг боловсруулж хэрэгжүүлэх.	Урт хугацаанд чиглэсэн богино хугацааны шийдвэр
3. Олон улсын эдийн засаг дах оролцоог нэмэгдүүлэх үүднээс ЧХХ-ийг холбогдох улс орнуудтай байгуулах асуудлыг судлах.	Дунд хугацаанд чиглэсэн богино хугацааны шийдвэр
4. Эдийн засгийн цогц байдлын түвшин өндөртэй салбарт ГШХО татах, хөхиүлэн дэмжих.	Урт хугацаанд чиглэсэн богино хугацааны шийдвэр
5. ГШХО-ын статистик тоо мэдээг нэгдсэн байдлаар, тогтмол цуглуулах чиг үүрэг бүхий нэгжийг бий болгон томилох.	Богино хугацааны шийдвэр, байнгын хэрэгжилт

ГШХО ОРЖ ИРЭХ, ҮЙЛ АЖИЛЛАГААГАА ЭХЛҮҮЛЭХ

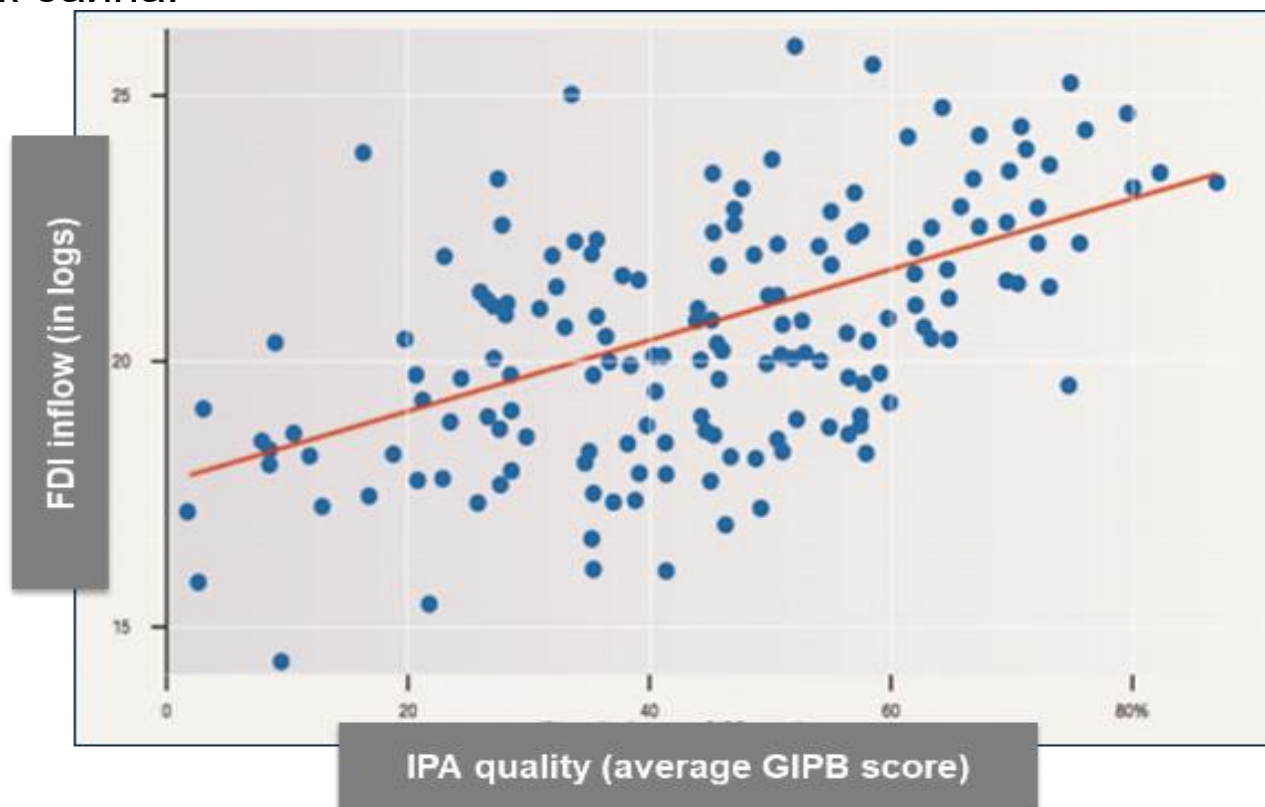
Шинэчлэлийн ажлууд	Хэрэгжих хугацаа
1. Хувийн хэвшлийн хөрөнгө оруулалтыг хязгаарласан хууль эрх зүйн заалт, зохицуулалтын нэгтгэсэн жагсаалтыг боловсруулан гаргах.	Богино хугацаанд
2. Гадаадын хөрөнгө оруулагчдын оролцоог хязгаарласан зүйл заалтыг эргэн харж тэдгээрийг халах боломжийг судлах.	Богино хугацаанд
3. Газар түрээслэх, эзэмших гэрээтэй холбоотой үйл ажиллагааг нэгдсэн стандартад оруулан гэрээний анхны нөхцөл болон сунгахтай холбоотой зохицуулалтыг тодорхой болгох.	Дунд хугацаанд
4. Монгол Улсад нэвтрэх виз авах журмыг дахин нягтлан шалгаж гадаадын хөрөнгө оруулагчид, удирдах албан тушаалтнууд болон ажилчдын оршин суух, орхин гарах, буцан орж ирэх зэрэг үйл ажиллагаанууд визний журамд заасны дагуу зохицуулагддаг байх.	Дунд хугацаанд
5. Дотоодын ажиллах хүчин авч ажиллуулахтай холбоотой эдийн засгийн бүхий л салбарууд, түүний дотор уул уурхайн салбарт тавигддаг шаардлагыг эргэн харах.	Дунд хугацаанд
6. Хөрөнгө оруулалтын орчин болоод сайн засаглалыг сайжруулахад чиглэсэн цогц хөтөлбөрийг боловсруулан хэрэгжүүлэх.	Богино хугацааны шийдвэр, урт хугацаанд тогтвортой хэрэгжүүлэх

Хөрөнгө оруулалтыг хамгаалах, хөрөнгө оруулалтыг тогтоон үлдээх

	Шинэчлэлийн ажлууд	Хэрэгжих хугацаа
1.	Хөрөнгө оруулагчийн гомдлыг шийдвэрлэх механизмыг бүрэн ажиллагаанд оруулах.	Богино хугацаанд
2.	Гомдол шийдвэрлэх үйл явцыг хянах, гомдолтой холбоотой мэдээллийг цуглуулах, дүн шинжилгээ хийхэд чиглэсэн программ хангамжийн системийг бий болгох.	Богино хугацаанд
3.	Үндэсний нөхцөл, Нэн тааламжтай үндэсний нөхцөл, Шударга, эрх тэгш хандах зарчимд тусгагдсан заалтуудыг дотоодын холбогдох хууль тогтоомжид тусгах, түүнчлэн өмч хөрөнгийг “шууд бусаар” хураан авах үйл ажиллагаанаас хамгаалсан зохицуулалтыг бий болгох.	Дунд хугацаанд
4.	ЧХХ/ХООУГ-ний хэрэгжилтийг хангахтай холбоотой холбогдох яамд, газруудын хүлээсэн үүргийн биелэлтийг сайжруулах.	Дунд хугацаанд
5.	ХООУГ-ний хамгаалалтын үндсэн баталгаануудтай холбоотой заалтуудыг судлан цаашид хийгдэх хэлэлцээрүүдэд ашиглах	Дунд хугацаанд
6.	Хөрөнгө оруулалттай холбоотой асуудалд хэрхэн хандах талаар төрийн албан хаагчдад сургалт зохион байгуулах.	Богино хугацаанд
7.	Холбогдох хууль, зохицуулалтад зөрчилдсөн зүйл заалт байгаа эсэхийг тогтмол нягтлан шалгах, түүнчлэн олон улсын болон дотоодын хууль тогтоомжоор олгосон хөрөнгө оруулалтын хамгаалалтын баталгааны хэрэгжилтийг хангах.	Богино/дунд/урт хугацаанд

ХӨРӨНГӨ ОРУУЛАЛТЫГ ДЭМЖИХ ҮЙЛ АЖИЛЛАГААНЫ АЧ ХОЛБОГДОЛ

- Хөрөнгө оруулалтыг дэмжин сурталчлах ажиллагааг зөв, үр дүнтэй зохион байгуулбал ГШХО-ын дотогш урсгалд эерэгээр нөлөөлдөг.
- Хөрөнгө оруулалтыг дэмжин сурталчлах үйл ажиллагаа болон ГШХО-ын урсгал нь шууд буюу эерэг хамааралтай болохыг судалгааны үр дүн харуулж байна.

Source: T. Harding and B. Javorcik, "Investment Promotion and FDI Inflows: Quality Matters," *CESifo Economic Studies*, 2012.

Хөрөнгө оруулалтыг дэмжих чиг үүрэг бүхий институци

	Шинэчлэлийн ажлууд	Хэрэгжих хугацаа
1.	ҮХГ дах хөрөнгө оруулалтыг дэмжин сурталчлах нэгжийн үйл ажиллагааг бэхжүүлж, шинээр зохион байгуулалтаар ажиллах.	Богино хугацаанд
2.	ГШХО татах боломж, потенциал өндөртэй салбарыг тодорхойлох.	Богино хугацаанд
3.	Тодорхойлсон боломжит салбарт ГШХО татах ажлын төлөвлөгөөг боловсруулан хэрэгжүүлэх.	Богино хугацаанд
4.	ҮХГ-ын хөрөнгө оруулалтыг дэмжих нэгж ба тус байгууллагын бусад нэгж болоод төрийн байгууллагуудын холбогдох газруудын уялдаа холбоо, хамтын ажиллагааг сайжруулах.	Богино хугацаанд
5.	Дотоодын эдийн засгийн нэмүү өртөгийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн ГШХО-ын холболтын сувгийн цогц тогтолцооны загварыг боловсруулах	Дунд хугацаанд
6.	Хөрөнгө оруулалтыг дэмжих чиг үүрэг бүхий бие даасан агентлаг байгуулахын ач холбогдлыг хүлээн зөвшөөрөн урт хугацааны зорилт болгох.	Дундаас урт хугацаанд

ГОЛ ЗӨВЛӨМЖҮҮД

1

- ГШХО-ын үр өгөөжийг нэмэгдүүлэхэд чиглэсэн шинэ алсын хараа, стратегийг тодорхойлох

2

- Хөрөнгө оруулалтын орчныг сайжруулах, хөрөнгө оруулалтын хамгаалалтыг бэхжүүлэх

3

- Хөрөнгө оруулалтыг хөхиүлэн дэмжих чадавхыг сэргээн бүрдүүлэх